

Bosrecht en PEFC

Fred Kistenkas

fred.kistenkas@wur.nl

mr. dr. F.H. Kistenkas

Leerstoelgroep Bestuurskunde en WEnR

Wageningen Universiteit

Bosrecht in Nederland

Bosrecht wereldberoemd in juridisch Nederland:

1. Boswet 1961 enige echte succeswet uit wetsgeschiedenis (bosareaal steeg van 8% naar ca 10% !)
2. Wij hebben begrip 'duurzaamheid' uitgevonden (Von Carlowitz 1713)
3. PEFC Standaard=wetgevingssystematiek van de toekomst (trits PCSN I: **principes-criteria-normen**)

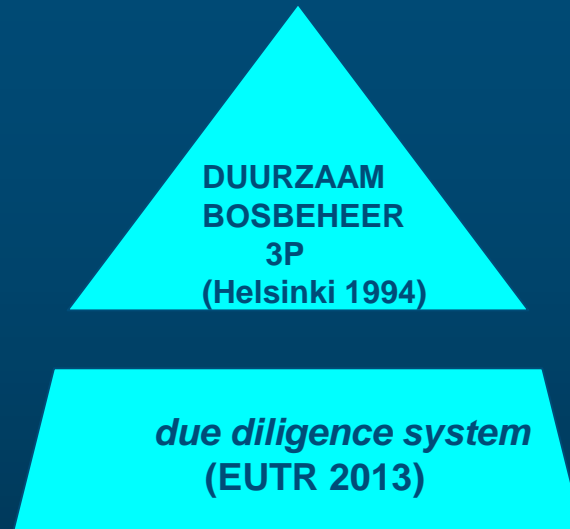
**DUURZAAM
BOSBEHEER
+ 6 beginselen**

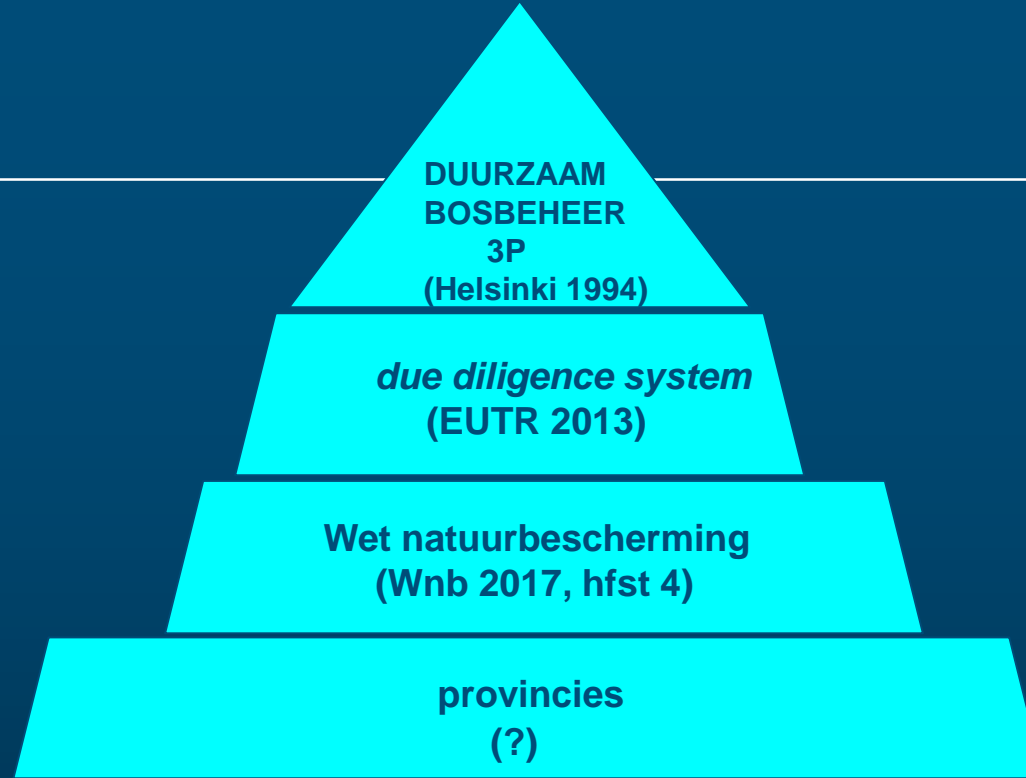
criteria

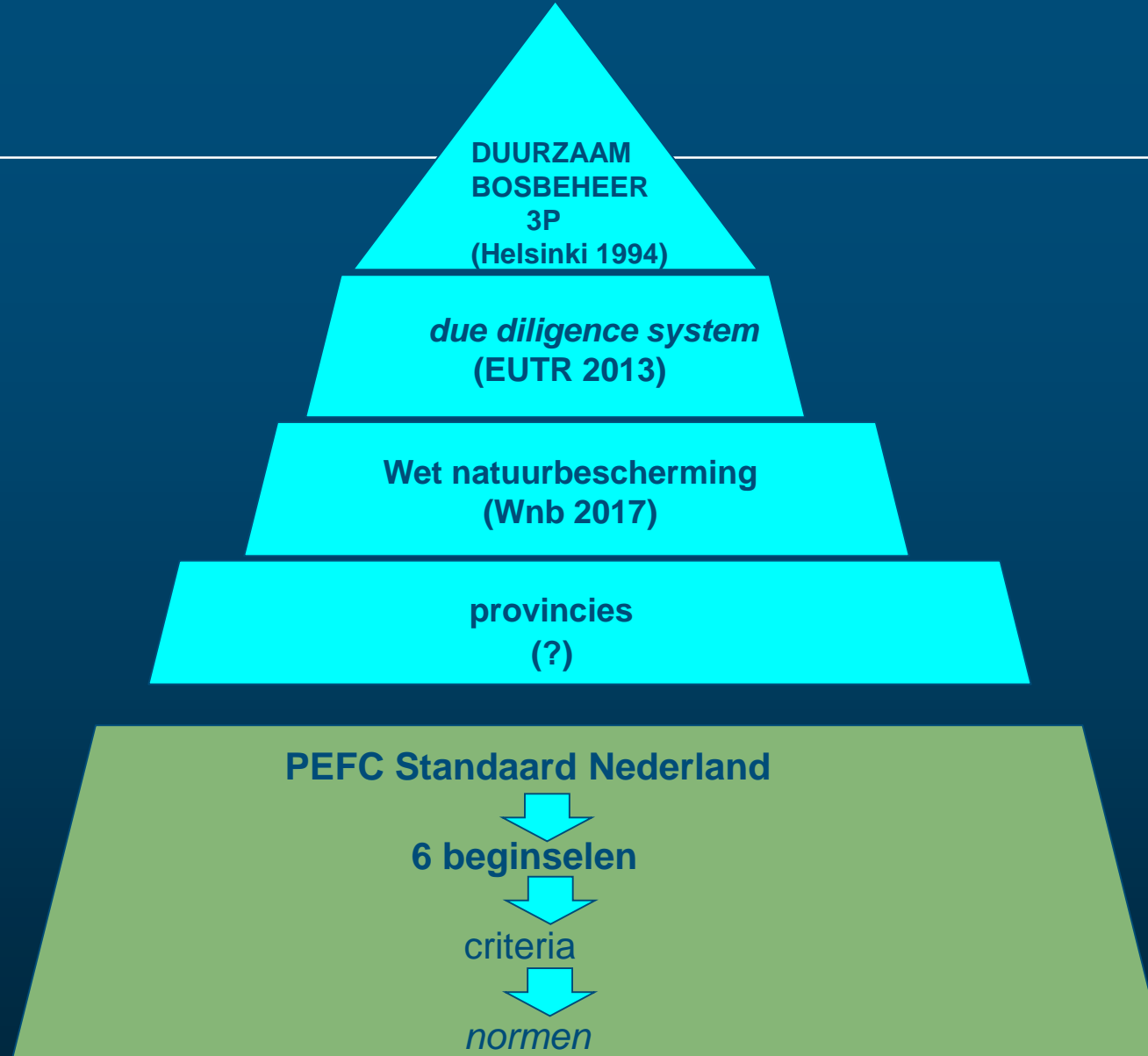
normen

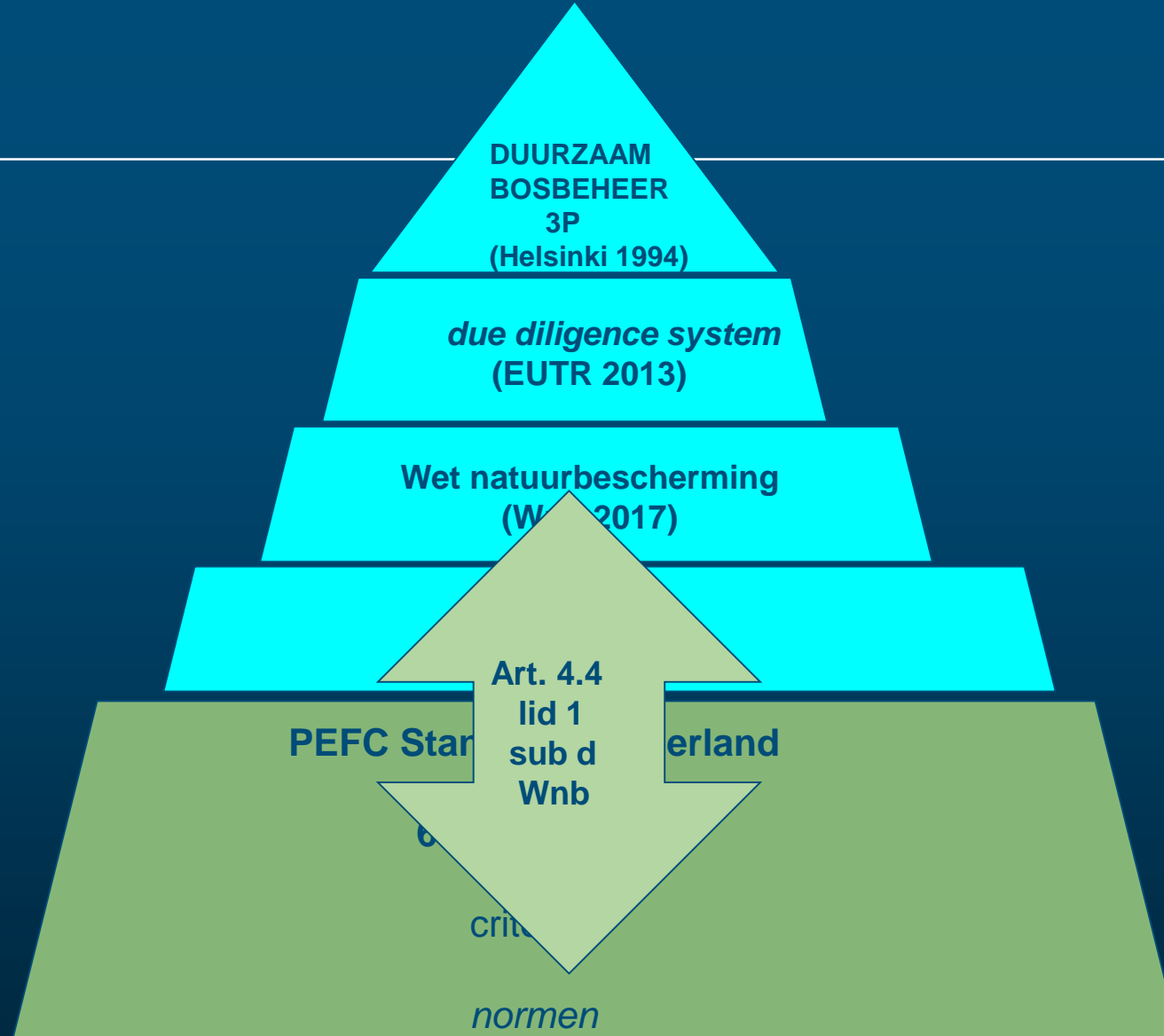
Beheerplan

Opbouw bosrecht

PEFC Standaard

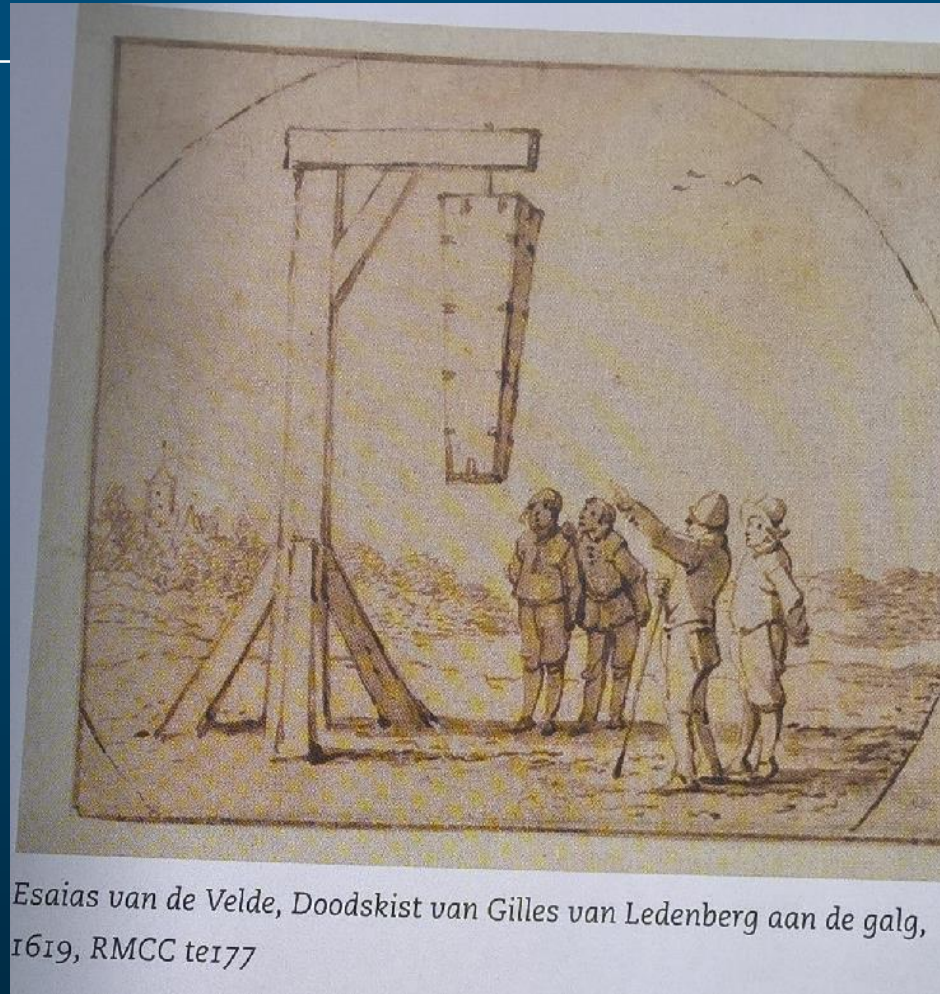
- Duidelijke systematiek van regelgeving: *beginsselgerichte* rechtsvinding (ipv *normgerichte* rechtsvinding)
- Normen en criteria uitleggen in licht van hun uitgangspunt
- Wnb (Wet natuurbescherming) en komende Ow (Stelselherziening Omgevingswet) doen dat niet....

- Wnb en Ow: chaotisch nieuw bosrecht: elke overheidslaag kan regels stellen
- Spaghetti van 413 bosrechtjes...

Kistenkas, *Chaotisch nieuw bosrecht*, Ned. Juristenblad 2017, p. 741v

Belang van (rechts)beginselen

- Regels kunnen niet alles regelen (*regressus ad infinitum*, Wittgenstein)
- Rechtsregels kunnen niet alles regelen, maar rechts*beginselen* wel
- Grotere rol trits PEFC Standaard (beginselen-criteria-normen)
- Rechtsbeginselen kunnen ook onbedoelde uitwerking van norm corrigeren

Esaias van de Velde, Doodskist van Gilles van Ledenberg aan de galg,
1619, RMCC te177

- Normgerichte rechtsvinding vs beginselgerichte rechtsvinding

Nieuwe Omgevingswet

doel: 'duurzame gebiedsontwikkeling'

■ **Systeem Nieuw-Zeelandse Omgevingswet**

■ **Nederlandse systeem? Beginselloos en chaotisch**

Kistenkas, Het Nieuw-Zeelandse Model, de gemiste kans van de Omgevingswet, ROm 2018 p

Verweesd bosrecht

- Sinds vorig jaar geen eigen wet meer; hfst 4 Wnb
- Tot 1 januari 2017: Boswet
- Mogelijkheid van rijks-, provincial en gemeentelijke regelbrij
- Ook komende Ow lost dit niet op...
- Verborgen mogelijkheid: art. 4.4 lid 1 sub d Wnb (vrijstelling door gedragscode)

Houtopstanden (Wet natuurbescherming)

- Hfst 4 Wnb
- Drie instrumenten:
 1. **Melding** bij GS
 2. **Herplantplicht**
 3. **Kapverbod**

Art. 4.4 lid 1 sub d Wnb als kapstok voor PEFC-isering bosrecht

- Melding bij GS, verbod en herplant niet van toepassing op:

‘het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig door minister goedgekeurde ***gedragscode***’

Memorie van Toelichting (MvT) hfst 4 Wnb

- p 264/5 MvT: ***gedragscode houtopstanden*** (hfst 4 Wnb) zoals je ook een ***gedragscode soortenbescherming*** hebt (hfst 3 Wnb)
- Deregulering ('de gewenste vermindering van bestuurlijke en administratieve lasten')
- Die ***gedragscode houtopstanden*** kan dus PEFC Standaard zijn!

- Gedragscode ex art. 4.4 Wnb vergelijkbaar met DDS-je uit EU Houtverordening (due diligence=zorgvuldigheid)
- PEFC is privaatrechtelijke regelgeving die publiekrechtelijke regelgeving kan invullen
- PEFC kan daarmee ook *publiekrechtelijke* status krijgen

DDS+gedragscode=PEFC-isering bosrecht

- Due Dilligence Systems (DDS) lege huls ('zorgvuldigheid'), maar op te vullen door PEFC trits
- Gedragscode bos 4.4 Wnb=vrijstelling
- In beide gevallen: privaatrecht vult publiekrecht aan en wordt daarmee zelf ook publiekrecht: *concurring legislation*

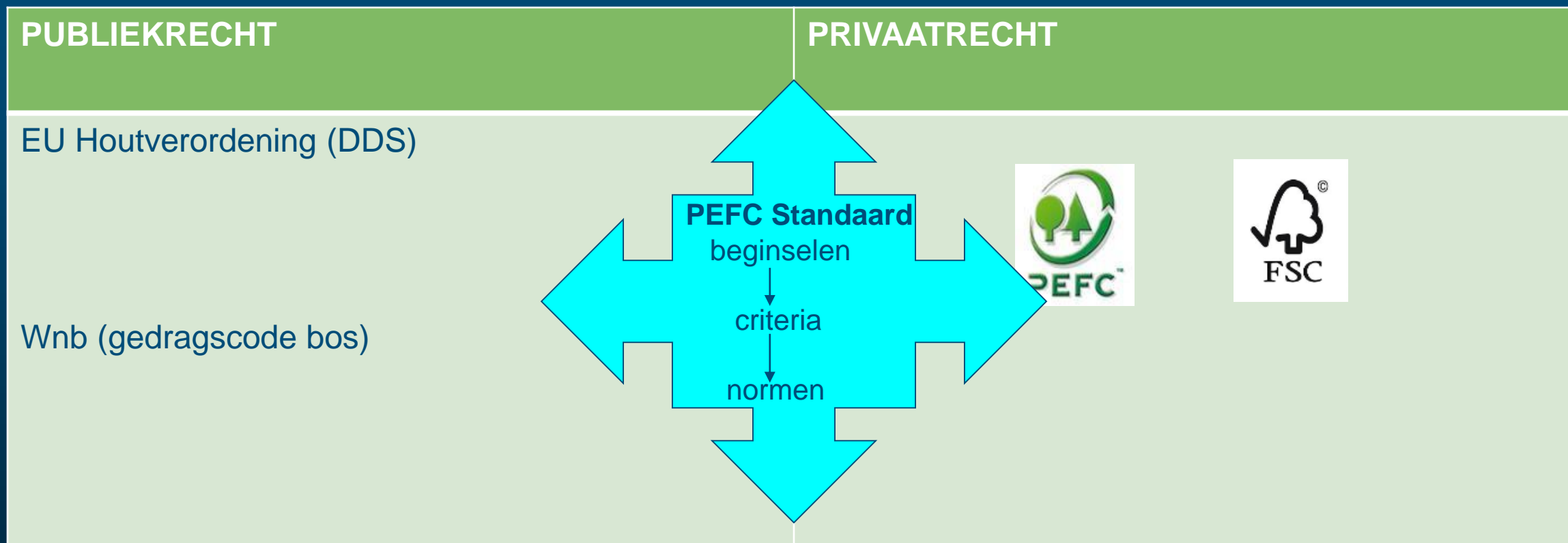
Kistenkas, *Concurring Regulation in European Forest Law*, Gaia Oekom Verlag 22/3 (2013), p. 166-169

Bosrecht 1.0

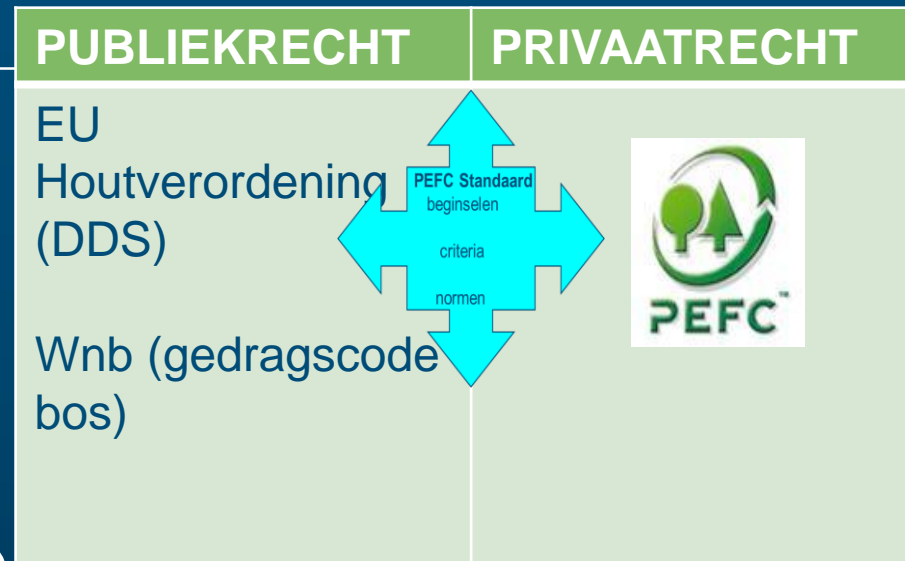
Forest law as we know it

PUBLIEKRECHT	PRIVAATRECHT
<p data-bbox="147 454 723 505">EU Houtverordening (DDS)</p> <p data-bbox="147 739 652 791">Wnb (gedragscode bos)</p>	

Bosrecht 2.0

PEFC Standaard=DDS=vrijstelling melding/herplant (art. 4.4 lid 1 sub d Wnb)

- Samen met provincies (IPO, BIJZ) en LNV: PEFC-privaatrecht tot PEFC-publiekrecht verheffen?
- Prov nodig (art. 4.4 lid 3 Wnb; overleg GS). Pilot bij 1 prov?

-Kistenkas, *Concurring Regulation in European Forest Law*, Gaia Oekom Verlag 22/3 (2013), p. 166v

-Kistenkas, *Houtopstanden in de wet. Naar een PEFC-isering van het NL bosrecht?*, Vakbl NBL

PEFC-isering bosrecht uitdragen via zvm publicaties

Houtopstanden in de wet

Naar een PEFC-isering van het Nederlandse bosrecht?

Het bosrecht is elders in de wereld een erkend en belangrijk rechtsgebied met eigen wetgeving, rechtspraak, leerstoelen, verplichte vakken op de rechtenfaculteiten en kasten vol rechtsliteratuur. In sommige landen staan zelfs bosregels in de grondwet. Zo niet in Nederland waar we het moeten doen met een piepklein, kwantitatief hoofdruktje in de Wet natuurbescherming. Maar de certificeringsstandaarden PEFC en FSC kunnen wel een soort gedragscodes worden voor deze wet. En dan regelen we als sector zelf onze boswetgeving.

— Fred Kistenkas (Wageningen University en Wageningen Environmental Research)

In Nederland hebben we sinds begin vorig jaar geen eigen Boswet meer. In de Wet natuurbescherming (Wnb) beperkt het hoofdruktje bosrecht in waken tot kwantitatieve aansluitingsbescherming; het totale bosareaal mag niet afnemen. We herkennen als sector in hoofdzaak twee 'houtopstanden' van de Wnb waar de oude verouwerde Boswet-instrumenten van kapmelding, bepaling en een overblijfsel kapverbod. Houtopstanden zijn zelfstandig eenheden bomen van 10 are of meer of 30 alibomen. Meldings- en herplantplicht geldt alleen voor velling en dat niet voor dunning (van oorspronkelijk voor: geen overblijvende houtopstand). De provincie kan bij verordening (dat is) eigen regels stellen over 'bosbouwkundig verantwoorde herplant'.

Zouden provincies en gemeenten als lagere overheden nog meer kunnen doen? Niet echt zwaar. Provincies kunnen buiten het Natuurwetwerk Nederland nog 'bijkomende provinciale natuurgebieden' aanwijzen (art. 122 lid 3 Wnb), maar dat levert

nog geen kwalitatief bosrecht of nadere regels over duurzaam bosbeheer op. Het eerste en enige voorbeeld dat we hebben, Midden-Doelland, heeft zelfs helemaal geen juridisch beschermingsniveau van de provincie Zuid-Holland gevolgen. Ook gemeenten zouden bovendien nog regels kunnen opstellen, maar willen we naast twaalf provinciale 'bosrechten' ook nog eens 1700 verschillende gemeentelijke 'bosrechten'? Juridisch bosrecht met een spaghetti aan allerlei verschillende en mogelijk ook tegenstrijdige regels moeten we voorkomen. Bovendien leiden verschillen tot juridische geschillen en dat leidt tot discussie. Dat is niemand op te wachten.

Duurzaam bosbeheer
Ook andere wetgeving heeft niet specifiek duurzaam bosbeheer op het oog het gaat hooguit over beperkte instandhoudingsdoelstellingen van bepaalde Europese habitattypen (Natura 2000) of veelal vage 'wettelijke kenmerken en wa-

De PEFC-isering van het bosrecht?

- EUTR=DDS=sustainable forestry=PEFC-zorgvuldigheid=gedragscode bos Wnb
- PEFC=*privaatrecht*→dmv art. 4.4 Wnb en nieuwe boswetgeving (Stelselherziening Ow) ook *publiekrecht*
- Twee-componenten hardheid!→juridisch hard bosrecht (optimale sturingsmix)
- Einde aan chaotisch bosrecht (regelgevingspaghetti)

Wettelijke status PEFC Standaard

- PEFC-isering → *inhoudelijke* (trits op basis van principes: beginselgerichte rechtsvinding) + *formele* verbetering (sector regelt zelf ipv 3 overheden)
- PEFC Standaard betere wetssystematiek dan wetten als Wnb en Ow!

Einde

Houtopstanden in de wet

Naar een PEFC-isering van het Nederlandse bosrecht?

Het bosrecht is elders in de wereld een erkend en belangrijk rechtsgebied met eigen wetgeving, rechtspraak, leerstoelen, verplichte vakken op de rechtenfaculteiten en kasten vol rechtsliteratuur. In sommige landen staan zelfs boerengids in de grondwet. Zo niet in Nederland waar we het moeten doen met een piepklein, kwantitatief hoofdstukje in de Wet Natuurbescherming. Maar de certificeringstandaarden PEFC en FSC kunnen wel een soort gedragscode worden voor deze wet. En dan regelen we als sector zelf onze boswetgeving.

— Fred Kiterika (Wageningen University en Wageningen Environmental Research)

In Nederland hebben we sinds begin vorig jaar geen eigen Boswet meer. In de Wet natuurbescherming (Wvnb) bepaalt het houthandelsbeleid zich in wezen tot een restrictieve aansluiting met het totale boswettelijk kader. We hebben ons als sector in houthandelsstandaarden van de Wvnb voor de Nederlandse bosbouw laten vertegenwoordigen. Het is een overtuiging dat we de Nederlandse bosbouw in de toekomst in staat zullen stellen om te voldoen aan de eisen van de Wvnb. Het is een overtuiging dat we de Nederlandse bosbouw in de toekomst in staat zullen stellen om te voldoen aan de eisen van de Wvnb.

— Fred Kiterika (Wageningen University en Wageningen Environmental Research)

De Nederlandse bosbouw heeft een groot belang bij het behoud van de Nederlandse bosbouw. Het is een overtuiging dat we de Nederlandse bosbouw in de toekomst in staat zullen stellen om te voldoen aan de eisen van de Wvnb. Het is een overtuiging dat we de Nederlandse bosbouw in de toekomst in staat zullen stellen om te voldoen aan de eisen van de Wvnb.

— Fred Kiterika (Wageningen University en Wageningen Environmental Research)